

ถึงมันใจว่าใช่ แต่มันก็ไม่จริง

วรากรณ์ สามโกเศศ

วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2551

ทุกวันนี้มีสิ่งใหม่ให้เรียนรู้ (เฉพาะคนตายเท่านั้นที่ไม่สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้) อย่างไรก็ดี บ่อยครั้งความรู้หรือบางสิ่งที่ค้นพบ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นั้นกลับตรงข้ามกับสิ่งที่เราเคยรู้หรือเข้าใจอย่างสิ้นเชิง มีหลายตัวอย่างรอบตัวให้เราเห็น

ตัวอย่างแรกคือโอลิมปิกที่เพิ่งจบไป สื่อต่างชาติลงข่าว มั่นอกมั่นใจเหลือเกินว่า ฮีโร่ของโอลิมปิกครั้งนี้จะเป็น Liu Xiang นักวิ่งเหรียญทองโอลิมปิกชายข้ามรั้ว 110 เมตรจากครั้งที่แล้วจะได้เหรียญเดียวกันนี้ซ้ำอีก แต่แล้วก็ไม่ผ่านแม้กระทั่งรอบคัดเลือกเพราะเจ็บเสียก่อน

ตลอด 4 ปีที่ผ่านมาเขาเป็นขวัญใจของคนจีน รูปของ Liu Xiang ปรากฏบนบิลบอร์ด โปสเตอร์ นิตยสารจีน จอโทรทัศน์ อามากกว่า Yao Ming ดาราบาสเกตบอลจีนคนดังที่เล่นใน NBA ด้วยซ้ำ (จีนมีนักกีฬาดังที่สุดสุดก็แค่ 2 คนนี้เท่านั้น ก่อนโอลิมปิกครั้งนี้) เขาเป็นพรีเซ็นเตอร์ของ Coca-Cola กลุ่มคอมพิวเตอร์ Lenovo บริษัทขายผลิตภัณฑ์นม Yili ของจีน Nike และ Visa เขาทำเงินเป็นกอบเป็นกำเพราะบริษัทเหล่านี้ "แทงม้า" ว่าเขา "นอนมา" แน่ และจะดังที่สุด จากโอลิมปิกครั้งนี้ในระดับประเทศ เขาเป็นปกนิตยสารทั้ง Time และ Newsweek

คนจีนร้องไห้กันน้ำตาท่วมประเทศเมื่อเขาออกวิ่งเหยงๆ จนต้องหยุดในรอบคัดเลือก แต่คนที่ร้องไห้หนักกว่าก็คือเจ้าของสินค้าเหล่านี้เมื่อม้าไม่เข้าวิน

พูดไปทำไมมี สิ่งที่เราได้เรียนรู้จากนิตยสารดังเช่น Time ที่ระบุก่อนการแข่งขันว่ามีนักกีฬา 100 คน ที่ควรจับตามองนั้น ในที่สุดมีผลการแข่งขันที่ผิดไปจากคาดไว้อย่างมากมาย เช่นใน Top 10 บอกว่าที่มาแน่คือนักว่ายน้ำวัย 41 ปี Dara Torres ของทีม US/ Liu Xiang/ Yao Ming นักวิ่งหญิง 100 เมตร Allyson Felix และนักวิ่งชาย 100 เมตร Tyson Gay ของทีม US ฯลฯ แต่ในที่สุดไม่มีใครโดดเด่นสักคนและสำหรับประเภทบุคคลนั้นแพ้เรียบ

สิ่งที่ไม่ได้ระบุไว้เลยในนิตยสารก็คือชัยชนะจากการวิ่งระยะสั้นแบบถล่มทลายของทีมจามาเมกาทั้งหญิงชาย ไม่ว่าจะ 100 หรือ 200 เมตร หรือวิ่งผลัด สุดยอดนักวิ่งชาย Usain Bolt ผู้ลอบสถิติโลกในครั้งนี้อยู่อันดับ 12 ของนิตยสารและสุดยอดนักวิ่งหญิง Shelly-Ann Fraser อยู่ในอันดับต่างๆ ที่นิตยสารแนะนำให้เราดู

ตัวอย่างที่สอง เป็นเรื่องที่ยังพิสูจน์ไม่ได้ ไม่เหมือนตัวอย่างแรกซึ่งสิ่งที่เราถูกทำให้รู้หรือเข้าใจถูกพิสูจน์ได้ว่า แตกต่างจากความจริงโดยสิ้นเชิง เรื่องนี้ก็คือผลดีของการที่จักรยานต่อสิ่งแวดลอม

โดยส่วนตัวผู้เขียนเชื่อมั่นในประโยชน์ของจักรยานอย่างยิ่ง แต่เมื่อได้พบการให้เหตุให้ผลที่อ้างว่า ก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางตรงกันข้ามก็ขอนำมาเล่าต่อเพื่อประเทืองปัญญา

ปัจจุบันเมืองนิวยอร์กและชิคาโกกำลังสนับสนุนให้ใช้จักรยานกันครั้งใหญ่ มีทั้งการตีช่องจราจรพิเศษ บนถนนสำหรับจักรยานโดยเฉพาะที่สำหรับจอดจักรยาน ฯลฯ แต่เมืองซานฟรานซิสโกยังไม่ก้าวหน้าในเรื่องนี้ เพราะศาลสูงของรัฐแคลิฟอร์เนียสั่งให้ระงับโครงการจักรยานไว้ชั่วคราว หลังจากมีการศึกษาอย่างครบถ้วนแล้วว่า เป็นผลดีต่อสิ่งแวดลอมจริงศาลจึงจะอนุญาตให้ท้องถิ่นดำเนินโครงการได้

Rob Anderson ผู้นำการต่อต้านโครงการจักรยานบนถนนในเมืองอ้างเหตุผลผลจนศาลคล้อยตามว่า จักรยานทำให้สิ่งแวดลอมเลวลง เนื่องจากทำให้รถติดมากขึ้น รถยนต์มีจำนวนมากกว่ารถจักรยานมากมายอยู่แล้ว เมื่อแบ่งผิวจราจรให้รถจักรยานเป็นพิเศษก็จะทำให้รถติดมากยิ่งขึ้นและปล่อยก๊าซพิษออกมามากขึ้น ในขณะที่เดียวกันคนใช้จักรยานก็มีความเสี่ยงภัยสูงด้วย (นับตั้งแต่กลางปี 2006 ผู้ใช้รถจักรยานเสียชีวิต 4 ราย และบาดเจ็บอีกนับร้อยรายในซานฟรานซิสโก)

ซานฟรานซิสโกซึ่งเป็นเมืองที่มีประวัติของการสนับสนุนให้ใช้จักรยานมากที่สุดเมืองหนึ่งของโลก (มีช่องจราจรให้จักรยานยาวรวม 300 กิโลเมตร) เกิดปัญหาขึ้นเมื่อ

พยายามเปิดโครงการให้ใช้จักรยานในเมือง และประสบกับปัญหาทางกฎหมายเมื่อ Rob Anderson ออกมาขัดขวาง

จักรยานที่ใครๆ ก็มั่นใจว่าช่วยสิ่งแวดล้อมได้แน่นอน เมื่อพบกับข้อโต้เถียง และคำสั่งศาลเช่นนี้ ก็ทำให้ผู้บริหารหลายเมือง เกิดความลังเลขึ้น คาดว่าจะใช้เวลาอีกพอควรกว่าที่การศึกษาเรื่องการใช้จักรยานในเมือง จะเสร็จสิ้นลง

ตัวอย่างที่สาม ต้นไม้ที่เชื่อกันว่าจะเป็นตัวช่วยแก้ไข ปัญหาโลกร้อนก็มีผู้แสดงความเห็นว่า ต้นไม้ปล่อยก๊าซ ออกซิเจนในเวลากลางวัน ทำให้มีประโยชน์ แต่ต้นไม้ก็ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในเวลากลางคืน ซึ่งก๊าซนี้คือสาเหตุสำคัญของภาวะโลกร้อน ดังนั้น การปลูกต้นไม้จึงต้องดูที่ผลสุทธิว่าปล่อยก๊าซได้ออกมามากกว่ากัน การเลือกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่นทำให้ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาน้อยจึงเป็นประเด็นพึงพิจารณา อย่าเพียงแต่ปลูกต้นไม้อะไรก็ได้แต่เพียงอย่างเดียว

ตัวอย่างข้อมูลการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มีดังนี้ ผู้คนในโลกแต่ละคนเฉลี่ยปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาปีละ 3.85 เมกริกตัน (ถ้าชาวโลกเกิดชอบกินถั่วมากขึ้นเป็นพิเศษ ตัวเลขนี้จะพุ่งสูงขึ้น) คนอเมริกันโดยเฉลี่ยปล่อยออกมาปีละ 18.1 เมกริกตัน โทรทัศน์เครื่องหนึ่งปล่อยเฉลี่ย 545 ปอนด์ต่อปี หลอดไฟแบบเก่า 60 วัตต์ปล่อย 100 ปอนด์ต่อปี รถ SUV หนึ่งคันปล่อย 15,316 ปอนด์ต่อปี

แม้แต่เครื่อง IPOD ก็ปล่อยออกมาปีละ 6 ปอนด์ต่อปี

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์หลายเรื่องที่เราเรียนกันอยู่ในปัจจุบันอาจพบในวันข้างหน้าว่า เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ดังที่ได้พบเห็นกันอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่อง วิทยาศาสตร์สุขภาพ ตำราแพทย์บอกวามมนุษย์มีความเจ็บป่วยจากโรคต่างๆ ไม่ต่ำกว่า 25,000 โรค แต่มนุษย์ใช้ชีวิตรักษาถูกๆ ผิดๆ กันมาตลอด และรู้จริงไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนโรคเหล่านี้ แค่โรคหวัดการแพทย์ปัจจุบันยังไม่สามารถรักษาที่สมบูรณ์ของมันเลย ได้แต่รักษาที่อาการเท่านั้น

ดังนั้น จงอย่าแปลกใจถ้าในอนาคตเราพบว่าสิ่งที่เราเคยรู้หรือเข้าใจนั้น แท้จริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น